

سرگرمی علمی غریبه

۱۳۰۷

پنجشنبه ۱۲ مایس ۱۳۰۷

اداره خانه و مطبعه سی :	نسخه سی ۱ غروشه	بدل اشترا :
استابولده باب عالی جاده سنده محل مخصوصدر	Le N ^o 1. P ^{re}	برسنه لکی (پوشته اجر تیلہ براب) ۵۰ غروش آلی آباوی (پوشته اجر تیلہ براب) ۳۰ غروش

مندان خلاب

ادیسونک یکی بر اختراعی — طاش کتانی — پووا — غاز
لیوناناسی — تعلیم و تربیه — صو چقارمه مخصوص اسکی بر
ماکنه — طوریدو (انها) — عالم شمیده جولان .

حوادث مینوی

ادیسونک یکی بر اختراعی

کینه توغراف یعنی تصویر حرکات ماکنه سی
حکمت شناسان عصرک ما به الاختفاری آمریقایی
مشهور ادیسونک اخیراً شقاقو شهرنده کشاد اولنه جق
اولان سرکی به قولنقی اوزره اختراع ایله یکی (کینه توغراف)
ماکنه سی سرکی به وضع اولنسان بالجله ماکنه و آثار
حکیمه نلک الک زیاده دقت واستغرافه شایان اولانلرندن
معدوددر . تأیس غزنه سنک محررلندن بری مخترع موسی .
ایله ایله اولان بر مکالمه سی شو صورتله حکایه ایتشددر :
« موسیو طوماس ادیسون حقیقت حالده فونوغراف
ماکنه سنک فونوغراف ایله ترکیندن عبارت اولوق اوزره
اخیراً اختراع ایتش اولدینی کینه توغراف ماکنه سنک
صورت اختراع واعمالی حقنده فوق العاده جالب دقت
واستغراب معلومات ویرمشددر ، موسیو ادیسون دیورکه :

افاد مخصوص

غزنه سنه درج اولنقی اوزره فارمیده همانه هرکونه
بر هوقه مقالدر تبلیغ بیورلده اولوب بومخصوص بنمبر بر
دلیل رغبت و اعتبار ومقالدرک جمعی ایسه فیه نقطه
نظر بنج غایت مهم و قبتدار اولفدا اصحابه هر حالده
تشکره بورجهلویز . آنچه اول و آخر عرصه و اضطرار
ایتمه اولدیفمز وجه ایله صرف فنی اولاده مقالدرک
هر کسجه بالهرول اکلاشیلوب استفاده اولدیتلمسی ایچره
غایت ساده و تکلفات مشیازده آزاده اولروق قلعه آلفند
برابر اوقوناقی و آیری آیری فاغلرله بازلمسی مطالب
و ملتمزم اولدیفنی حالده اکثری بالعکس یک مصطلح
و مغلو بازلدقده بشقه فاغلرک هم ایچی هم طیشی
طولدرملوق کبی مصطنع و بعضیبری دخی اوقونیه جوم
درجیده فارم فارسییوه یعنی شرائط انشاده اولاده
« ترتیب » اصولدر رعایت ایلمکسین بازلدقده اولدیفنده
بعد ازیه بو یولدره بازبواب کوندریلمه شیردی درج ایده مه
جهکزی معرصه اعتذارده بیان لزوم کوردک .

«کینه توغراف، قوه الکتر بقیه فی فوطوغرافه بروجه ایله ترکیب ایدر بر ماکنه درکه کندسی سالونده اوتورمش اولان بر آدم اوزاقده بولنان برتیارو هخه سنک سیاه برحاجز اوزرینه مرسوم اولدینفی و آقورلرک کافه اوضاع و حرکتی تمامیه کوره بیلکله برابر سسلرنی و اوپرا موسیق سنک هر بر اهترازی دخی ایشیده بیلیر. آلت اودرجه کوزل یاتیشدرکه برچهره نک هر عضله سی و بر کیمه نک هرافاده سی عینی عینه مرسوم بولنور. فرضا ماکنه بر مبارزه، بر محاربه یی او هخه دکی کافه تفصیلات و تمات و حرکاته برابر کوستر و بو هخه ده بولنان اشخاصک سسلرنی نقل ایدر. بونک ایچون یالکز کینه توغراف ماکنه سنی هخه نه ناظر بر ماصه اوزرینه وضع ایتک کافیدر. او حالده ماکنه اشبو منظره نک رستی تصویرالکس و نازک برصدای بیه عینیه جمع و نقل ایلر. آلتک عدسه عینیه سنی ستر ایدن پرده قالفدینفی کبی آقورلرک کافه حرکتی ثابته وسطی اوله رق ۴۶ نسخه اوزرنده مرسم اولور. هخه ده وقوعه کان اوضاع و حرکتی تصویر ایچون بومقدار وسطی کافیدر. او وقت فوطوغراف رستلری حاصل اولغه ار تمام عدسه لری دخی چیقاریله رق برلرینه فونوغراف عدسه لری وضع واقما ایدیلیر. بوسیره ده فونوغراف دوزلیله درک «قالسیوم» لامبسی یاقلدقه بون صحنه سالون داخلنده رسم اولنش بولنور. قلبه [منفی قالب] آلت ثابت قاله جق صورته آلتدینندن صحنه — اوزرنن سنلر کجکیکی حالده بیه — ایستلیدیکی قدر استنساخ اوله بیلیر.

کینه توغراف ماکنه سی بر طرز عمومی اوزره تعریف اولغی لازم کلسه — یکی بر فعل ایفاسیچون بر طرز جدید اوزره ترتیب و تنظیم اولنش بر حجه مظله دن عبارت — دخی دنیسه بیلیر. موسیو ادیسون حجره مظله یی حاوی اولان کوچوک بر قوطی داخلنه اوج ربع بوس عرضه ده و غیرمعین بر طولده اوله رق «غشای هلامی» دن عبارت بر اسطوانه وضع ایتشدر. حجره نک قسم داخلیمی عادی صورته ترتیب و تنظیم اولنشدر. ماده هلامیه نک باغی بر محور اوزرینه صاردینفی حالده دیکرندن آجیلیر و بر

محور دن دیکرینه کجکری ایکن حجره مظله عدسه سنک اوکندن مرور ایدر.

حجره نک بنجره قنادلری بر فونوغراف اسطوانه سینه مربوط بر سهیم ایله آجیلیر. بوسه غشادن معمول اسطوانلری حامل اولان محورلری دخی تحریک ایدر. حجره مظله نک «مخاینزه» سی او صورته ترتیب و تنظیم اولنشدرکه قنادلر آجیق بولندینفی وقت محور توقف ایدرکه هلام باغی دخی عدسه لک اوکنده ثابت قالیوریر. بر ثابته قرق آلتیده بری قدر کوچوک اولان بر زمانه رسم آلتش اوله جفتدن قنادلر دخی قانیوریر؛ و محورلر باغی چوریره نک یکی بر تصویر اخذ ایدر. آلتک حرکتی اودرجه دقتی حساب ایدلش و سرعتک اودرجه خارق العاده صورته حصولی آکلاشلشدرکه ثابته ۴۶ رسم آلتیه بیلیر. بو خصوصه موسیو ادیسون دیورکه: «بوکونه قدر فوطوغراف ایله اوضاع و حرکتک ترسی خصوصه چکیلن مشکلات — استنساخ اوله جق حرکتک دقتی صورته حصولیچون — تصویرالک اولدقچه سریع صورته «سری» [ترتیب] به آلتش اولسندن ایلری کسکیده ایدی. قوشمده بولنان آلتلری بر ثابته نک بیکه بری قدر آز بر زمان ظرفده فوطوغراف ایله ترسیم ایدن موسیو (همان) ک بوباده نک کوزل تصوراتی وارسده بوتصوراتی تمامیه ساحه حصوله قویه ماش ایدی؛ چونکه دفعه یاریم دوزینه قدر رسم آله رق ترتیب ایله استنساخ اولنان بونمضهلر دخی ناتمام و یایچیمسز بر حرکات حصوله کتیرمکه ایدی. بنم مقصدم آن واحده ترتیب اوزره اودرجه سریع صورته رسم آلتیدن عبارتدرکه انشای استنساخده نمضهلر مطلوب اولان حرکاته تحول ایده بیلیر؛ بنابرین کینه توغراف ماکنه سی بر ثابته ۴۶ نسخه دن عبارت بر ترتیب حاصل ایدرکه بو مقداریده کوزله کوریله بیلن مقداردن عبارتدر. فوطوغراف رستلری آرزو اولنان بر زمانه قدر صاقلانیله بیلیر. ماکنه حرکت ایدر، طور، قنادلرنی آچار، رستلرنی اخذ ایدر، قنادلرنی قاپار و عرض اولدینفی وجه ایله ثابته ۴۶ دفعه رسم آلتی اوزره تکرار عملیات سابقه سینه دوام ایدر.»

محور دن دیکرینه کجکری ایکن حجره مظله عدسه سنک اوکندن مرور ایدر.

حجره نک بنجره قنادلری بر فونوغراف اسطوانه سینه مربوط بر سهیم ایله آجیلیر. بوسه غشادن معمول اسطوانلری حامل اولان محورلری دخی تحریک ایدر. حجره مظله نک «مخاینزه» سی او صورته ترتیب و تنظیم اولنشدرکه قنادلر آجیق بولندینفی وقت محور توقف ایدرکه هلام باغی دخی عدسه لک اوکنده ثابت قالیوریر. بر ثابته قرق آلتیده بری قدر کوچوک اولان بر زمانه رسم آلتش اوله جفتدن قنادلر دخی قانیوریر؛ و محورلر باغی چوریره نک یکی بر تصویر اخذ ایدر. آلتک حرکتی اودرجه دقتی حساب ایدلش و سرعتک اودرجه خارق العاده صورته حصولی آکلاشلشدرکه ثابته ۴۶ رسم آلتیه بیلیر. بو خصوصه موسیو ادیسون دیورکه: «بوکونه قدر فوطوغراف ایله اوضاع و حرکتک ترسی خصوصه چکیلن مشکلات — استنساخ اوله جق حرکتک دقتی صورته حصولیچون — تصویرالک اولدقچه سریع صورته «سری» [ترتیب] به آلتش اولسندن ایلری کسکیده ایدی. قوشمده بولنان آلتلری بر ثابته نک بیکه بری قدر آز بر زمان ظرفده فوطوغراف ایله ترسیم ایدن موسیو (همان) ک بوباده نک کوزل تصوراتی وارسده بوتصوراتی تمامیه ساحه حصوله قویه ماش ایدی؛ چونکه دفعه یاریم دوزینه قدر رسم آله رق ترتیب ایله استنساخ اولنان بونمضهلر دخی ناتمام و یایچیمسز بر حرکات حصوله کتیرمکه ایدی. بنم مقصدم آن واحده ترتیب اوزره اودرجه سریع صورته رسم آلتیدن عبارتدرکه انشای استنساخده نمضهلر مطلوب اولان حرکاته تحول ایده بیلیر؛ بنابرین کینه توغراف ماکنه سی بر ثابته ۴۶ نسخه دن عبارت بر ترتیب حاصل ایدرکه بو مقداریده کوزله کوریله بیلن مقداردن عبارتدر. فوطوغراف رستلری آرزو اولنان بر زمانه قدر صاقلانیله بیلیر. ماکنه حرکت ایدر، طور، قنادلرنی آچار، رستلرنی اخذ ایدر، قنادلرنی قاپار و عرض اولدینفی وجه ایله ثابته ۴۶ دفعه رسم آلتی اوزره تکرار عملیات سابقه سینه دوام ایدر.»

کینه توغراف ماکنه سی بر طرز عمومی اوزره تعریف اولغی لازم کلسه — یکی بر فعل ایفاسیچون بر طرز جدید اوزره ترتیب و تنظیم اولنش بر حجه مظله دن عبارت — دخی دنیسه بیلیر. موسیو ادیسون حجره مظله یی حاوی اولان کوچوک بر قوطی داخلنه اوج ربع بوس عرضه ده و غیرمعین بر طولده اوله رق «غشای هلامی» دن عبارت بر اسطوانه وضع ایتشدر. حجره نک قسم داخلیمی عادی صورته ترتیب و تنظیم اولنشدر. ماده هلامیه نک باغی بر محور اوزرینه صاردینفی حالده دیکرندن آجیلیر و بر

طَبِيعِيَا

طاسه كنانى

علم معدنيات قشر ارضى تشكيل ايدن يوزلرجه معادنك تركيبات، تبلرات [*] وخصائصندن بولونقۇرى محللارك احوال طبعييسندن بحث ايدن علمدر .

على الاطلاق علومك هر شعبه سنده كوردلېكى كې علم معدنيانده دخی حكمت بالغه راييه عقول بشري تخير و اعجاب ايدمكك درجده نمايان اولور . شو مقاله عاجزانمه ارباب مطالعيه «طاش كنانى» حقنده مختصر بر معلومات ويرمك آرزو ايدم . طاش كنانى اصلاً معدن طاشى اولوب اكثراً ييرمه و آلپ جبالك بعض ستملرندو قورسيقه ، اسقوجيا ايله شغلى آمرىقاده بولنور . بو معدن طاشنك اجزاي مركبسى چاقاق طاشى

(silica) ، لوله چامورى (Alumina) ، مغنيسيوم (Magnesia) و دمهير ياسى (Iron oxid) در . اشبو طاش دو كولو ب تضيق اولنورسه توز كې اوفانيموب يياغى كې تل تل اوله رق آجيلير . بو حالحه اكريلوب طوقتمه دخی مستعد اولوب يوك قدر دكل ايسده همان ياموق قدر طايانه بيلير . رنكه كلنجه : على السويه بياض ، يشيل ، آجيق ماوى واسر اوله رق درت رنكى واردر . شور نكارنك تللر دخی ايلك قدر پارلاق اولدقدن بشقه غايت فائده لى و خوش برخاصيته مالكدرد : ندرجه شديد آتسه آنلسه يانمدينى كې تغير دخی ايتمز . بو خاصيت طبعييسنه استناداً قدا ما كا (Asbestos) آسبستوس يعنى « آتشدن متأثر اولماز » نامى ويرمشلردر . بو معدن طاشنك خصايص طبعييه جه يكدركردن فرقى درت نوعى اولوب « حجر القليل » تسميه اولئانى اك اعلا سيدر . زيرا بو نوع بياض رنكلى اوله رق تللىرى دخی زياده الاستيقتى و يوك منتظم صورتده ديزلمشدر . بو طاش آتشدن يانوب ارياء مى جهتيله چوق قيمت بولمش اولمغه صنايعى دائره لرده يك مهم خدمتلىر كورمش و حالا كورمكه بولنمشدر .

[*] Cristallisation

اديسون تايمس غزنه مى محررى ايله بعض اجابى حضورنده عملياخانه مى خدمه سندن برينك شايقه . سنى چيقارده رق ايفاي رسم سلام ايتمك اوزره ايكن رسمنى چيقارمش و بو عملياتى تكرار ايدمك ايلك نسخ ايله صوك نسخه پيئنده حرركاتك رنك و رونقك نلغنى كې بر فرق كورله مشدر . موسى ايلك اختراع ايتش اولدينى ماكنه مربع الشكل بر قوطيدن عبارت اوله رق يوقارى نهايتده برپوس قطرند برديك اولوب بولديك داخلته برعدسه و قوطينك قعرينه دخی برطاق چرخلر ايله غشاي هلامى دن عبارت اسطوانه لارى حامل محورلر وضع اولنمشدر . اسطوانه لى محورلر ك برندن ديكرينه نقل اولنوركن بر نوع ساعت حركتيله عدسه اوكنندن كچر . بر طرقدن ايكنجى محوره مربوط اولان بر قايش طرف ديكرن محرك الكترىقه مربوطدر . محرك مذكور حركتيه باشلا ديفنى وقت اسطوانه هلامى دخی بر محوردن ديكرينه نقل ايدردى . ايشته بو اسطوانه نك عدسه اوكنندن مهورى انساننده قايشه دخی اخذ اولنمشدر .

حضار بو ائاده غارسونك شايقه سنه طوقونه رق النى صاللا مقده اولديغنى و باشنى صاللا يه رق رسم سلامى ايشا ايله برابر كولدېكنى كوره رك صوك درجه حيرتله نمون قالمشدر . اسطوانه عدسه اوكنندن سريع كچديكى نسبتده رسم دخی اوقدر رونقلى كورونيوردى . بونى متعاقب موسيو اديسون ارتسام عدسه سنى سياه بر حاجز اوزرينه توجه ايله رسمى حال طبعييه كوسترشم و غارسونك كافه حرقاتى بشقه بشقه بللى اولنمشدر . موسى ايله آلتك حركتنى براز تاخير ايدر ايتمز يوك برفرق كوردلېكى كې غارسون حرركاتك كسيك صورتده چيقديفنى مشاهده اولنمشدر . موسيو اديسون شيقاغو سر كيسنك كشادنده شو ماكنه سيله بتون براو پرانك رسمنى چيقارمى وعد ايتمش و موججه د بولنه جق آقورلر ك حرقاتى و موسيقي نك صداسنى دخی استنساخ ايدمك كې بيان اولنمشدر . موسى ايله بو تخنيقى ترسيم ايچون اونوز دقيقه ائاسنده حصوله كلن صدارى حفظ ايدمكك درجده واسع برفونو غراف ماكنه سى استعمال ايدمك كدر . محمد غزت